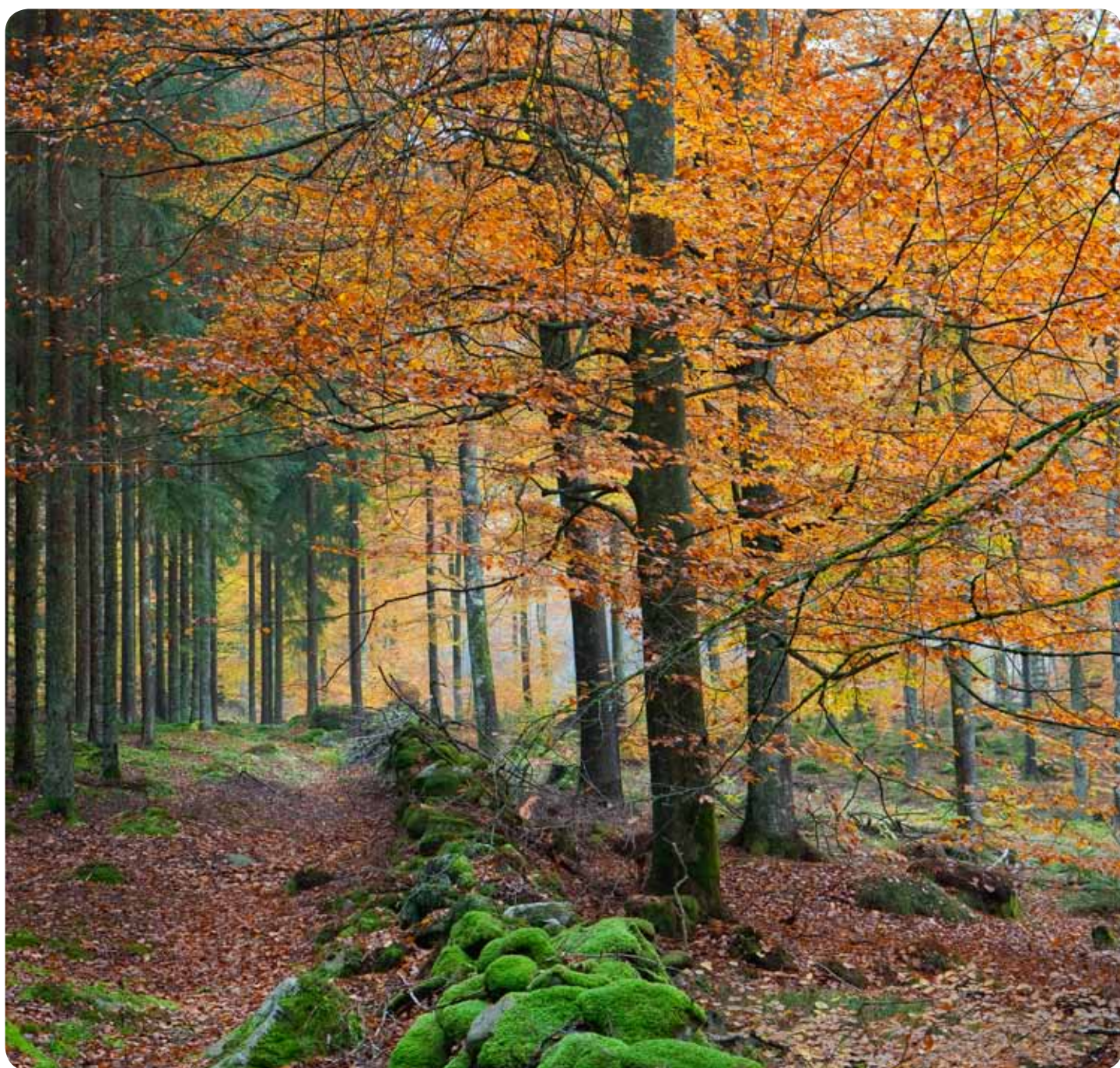

VAL AV SKOGSSKÖTSELSYSTEM

TRAKTHYGGESBRUK
KONTINUITETSSKOGSBRUK

Det finns flera olika sätt att bedriva skogsbruk. Beroende på mål, typ av bestånd, klimat med mera passar de olika sätten att bruka skog olika väl. Södras samlade bedömning är att trakthyggesbruk ska rekommenderas generellt i alla bestånd där ekonomi är det huvudsakliga målet. I vissa fall passar dock kontinuitetsskogsbruk bättre. Rådgör därför med din inspektör innan du bestämmer dig för hur du ska sköta ditt bestånd.

Kontinuitetsskogsbruk eller trakthyggesbruk?

Trakthyggesbruk är sedan 1950-talet det traditionella sättet att bedriva skogsbruk, med föryngringsavverkning som sedan återbeskogas genom naturlig föryngring, sådd eller plantering.

Under de senaste åren har nygamla skogsskötselsystem där marken inte källäggs diskuterats allt livligare. Detta kallas ofta för kontinuitetsskogsbruk. Begreppet används som samlingsbegrepp för flera olika skötselåtgärder, skötselmetoder och skötselsystem i skogen. Gemensamt för dem är att man aldrig lämnar marken kal. Ingen skörde- eller beståndsetableringsfas kan tydligt urskiljas. Dessa pågår i stället samtidigt som man strävar efter att behålla en fullskiktad skog.

Inom Södra har vi en omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet, som bland annat studerat de olika skogsbrukssätten och hur de påverkar ekonomi, tillväxt, miljö, med mera i våra medlemmars skogar. I denna broschyr beskrivs en samlad bedömning var de olika skogsskötselsystemen kan användas.

Hänsyn, oberoende av skogsskötselsystem

Kontinuitetsskogsbruk anses ha fördelar bland annat för social hänsyn och för den biologiska mångfalden. En del skogslevande artgrupper som kräver beskuggning och lång kontinuitet bevaras sannolikt bättre med denna typ av skogsbruk.

Trakthyggesbruket har fördelar då en betydande variation i miljön och landskapet skapas. Bland annat gynnas många arter av den exponering av sol och värme som sker vid föryngringsavverkning. Trakthyggesbruk är att föredra då ljuskrävande trädslag (t.ex. tall och björk) ska ingå i beståndet.

I såväl kontinuitetsskogsbruk som vid trakthyggesbruk behöver man ta speciell hänsyn vid avverkning. Oberoende av skötselsystem måste alltid skyddsvärda biotoper, naturvärdesträd (grova lövträd, hålträd, mm), död ved, mm sparas. Vidare måste avverkningen utföras så att skador undviks på kulturmiljöer, mark och vatten. Ett speciellt problem vid kontinuitetsskogsbruk är de återkommande körningarna med tunga lass vilket kan ge körsador och spridning av rotröta.

Det är således viktigt att förstå att ett kontinuitetsskogsbruk inte automatiskt är samma sak som ökad naturhänsyn.

Var är trakthyggesbruk lämpligt?

Trakthyggesbruk leder jämfört med kontinuitetsskogsbruk till högre tillväxt. Enligt SLU och Skogforsks beräkningar ger trakthyggesbruk ca 40 % högre produktion än ett kontinuitetsskogsbruk på våra marker. I trakthyggesbruket är dessutom avverkningsmöjligheterna betydligt högre, samt avverknings- och planeringskostnaderna lägre. Detta leder till väsentligt högre ekonomisk avkastning.

Det krävs en långsiktig plan för att ställa om ett enskiktat bestånd till ett flerskiktat som passar för kontinuitetsskogsbruk. Man får räkna med att det tar 100-200 år. Under omställningstiden utsätts bestånden för speciellt stor risk för stormfällning, snöbrott, granbarkborreskador, mm.

En positiv följd av trakthyggesbruket, både sett ur miljöperspektiv och för skogsekonomin, är att det möjliggör uttag av GROT (grenar och toppar) för produktion av biobränsle. Detta är inte realistiskt i ett kontinuitetsskogsbruk. Biobränslet är en viktig och förnyelsebar energikälla, som kan ersätta användandet av fossila bränslen.

Var är kontinuitetsskogsbruk lämpligt?

I den gröna skogsbruksplanen klassas bestånden i fyra klasser: Produktion med generell hänsyn (PG), Naturvård orört (NO), Naturvård skötselkrävande (NS), eller Kombinerade (K) mål.

Gemensamt för alla målklasser utom PG är att andra mål än de rent ekonomiska är avgörande vid valet av metod. Där passar ofta kontinuitetsskogsbruk.

Exempel då Södra rekommenderar kontinuitetsskogsbruk:

- NS-bestånd, - naturvård är huvudsyftet med avverkningen.
- K-bestånd som är skiktade, (ädel-)lövdominerade, och där naturhänsyn eller social hänsyn (t.ex. närhet till tätort) är viktig del i målklassningen.
- PG-bestånd där träd av alla diameterklasser förekommer jämnt spridda över ytan (fullskiktade) och där virkesförrådet är tillräckligt högt.

Det finns många modeller för kontinuitetsskogsbruk, Södra rekommenderar inte alla av dem. Kontinuitetsskogsbruk kan komma i konflikt med skogsvårdslagen. Rådgör därför alltid med din inspektor innan du bestämmer dig för hur du ska sköta ditt bestånd.

Södras samlade bedömning

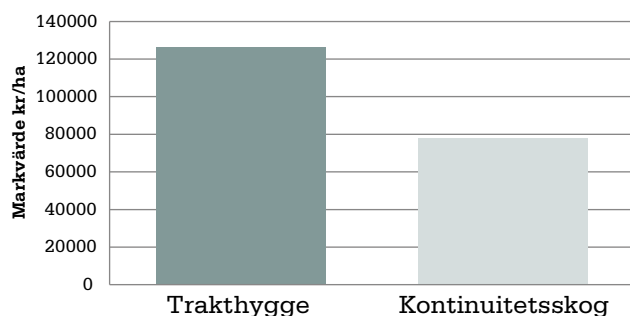
Trakthyggesbruk rekommenderas generellt i alla bestånd där ekonomi är det huvudsakliga målet (PG-bestånd). Trakthyggesbruk leder i normalfall till en väsentligt bättre ekonomisk avkastning än kontinuitetsskogsbruk. Det gäller såväl rena barrskogar som blandskogar och rena lövbestånd. I vissa skogar är dock kontinuitetsskogsbruk att rekommendera som till exempel naturvårdsskogar där huvudsyftet med åtgärden är att bevara och utveckla naturvärden.

Kontinuitetsskogsbruk ger 40% lägre markvärde

En ekonomisk analys som Södra har gjort, utförd för typiska sydsvenska slutavverkningsbestånd visar att en övergång till kontinuitetsskogsbruk (eviga gallringar) istället för trakthyggesbruk, skulle medföra en minskad framtida avkastning som motsvarar 40 % av nuvärdet (markvärdet). På typisk mark i södra Sverige skulle detta motsvara 48 000 kr/ha i lägre markvärde. Avkastningen

varierar beroende på förutsättningarna. En känslighetsanalys visar dock att den relativa skillnaden mellan skogsbrukssätten är stabil inom alla realistiska antaganden för skogstillstånd, avverkningskostnader, tillväxt, förnyingskostnader, räntor, mm.

Ekonomiskt utfall

Inom Södras medlemsområde finns produktionsbestånden främst på bördiga jordar. Att skogen är så produktiv som möjligt, i ett långsiktigt uthålligt perspektiv,

är avgörande för skogsgårdens ekonomi, likaväl som för den virkesförädlade industrin. Våra medlemmar är i många fall beroende av den avkastning som skogen ger.

Ekonomisk jämförelse mellan trakthyggesbruk och kontinuitetsskogsbruk utförd i ett genomsnittligt slutavverkningsbestånd i Götaland. Förutsättningar: Tillväxt 7,1 m³sk/ha, år och avverkningsbar volym 320 m³sk/ha. Hela volymen avverkas omedelbart i trakthyggesalternativet. I kontinuitetsskogen avverkas 70 m³sk/ha direkt därefter avverkas tillväxten vart 10:e år; virkesnetto och avverkningskostnader enligt Södra; Förnyingskostnad: 13 000 kr/ha; Omloppstid: 65 år; Tillväxten efter blädning/gallring antas minska med 20 % (kontinuitetsskogsbruk); Förädlingsseffekt i nya skogen 15 %. Ränta 3%.

120508 Södra Partner, TtyckBildarna.

MED SÖDRA GÖR DU ALLTID EN GOD AFFÄR

I Södra växer vi tillsammans. Du får långsiktig ekonomisk avkastning, tillgång till hela vår kunskapsbank och möjligheter att påverka. Med oss gör du alltid en god affär.

Välkommen till Södras värld och till gemenskapen.

Telefon 0470-890 00
Besök gärna vårt Skogsägarnät skog.sodra.com

